

НАСТАВНА ПРОГРАМА ЗА ЕДНОМЕСЕЧЕН КУРС ПО ФИЛМСКО СЦЕНАРИО И
ФИЛМСКА ДРАМАТУРГИЈА - УКИМ (ФДУ)

КАКО ДА СЕ НАПИШЕ КРАТОК ИГРАН ФИЛМ

Опис на програмата:

Едномесечниот академски курс „Како да се напише краток игран филм“ е предвиден за секој кој има желба, афинитет и идеја за пишување на филмско сценарио. Наставната програма е составена од 10 интерактивни предавања кои содржат сценаристички вежби (домашни и работни задачи на час), проекција и анализа на 5 кратки филмови, дискусии, пичинг сесии и конечно, презентација на финалните сценарија за краток игран филм пред стручна комисија. Основната цел на курсот е да ги запознае студентите со сценаристичките елементи и техники за пишување на оваа кратка уметничка форма и да им овозможи лично да го почувствуваат занаетот на сценаристиката. Предметот се оддржува во рок од 1 месец.

Програма по недели:

I ВОВЕД

- Запознавање со студентите и претставување на програмата.
- Кратка историја на драматургија.
- Што е драматургија, а што сценаристика? Уметноста наспроти занаетот во сценариото.
- Видови на сценарија (тв серија, документарно, анимирано, сценарио за краток, сценарио за тв шоу, настан, музички спот, видео игра, итн.)
- Сличности и разлики меѓу театарско и филмско сценарио, меѓу краткометражно и долгометражно сценарио, меѓу играно и документарно. (Примери)
- Проекција на филм и дискусија. *A Corner in Wheat* (1909) - D. W. Griffith.

II ПИШУВАЊЕ СЦЕНАРИО

- Потребни документи пред сценариото да биде готово. (опис на ликови, синопсис, тритмент).
- Што е и како се пишува „Карактеризација на главните ликови“?
- Што е и како се пишува синопсис? Што содржи? Примери.
- 10 златни правила за пишување на сценарио за краток игран филм.
- Сценарио базирано врз една драмска ситуација.
- Проекција на филм и дискусија. *Early Birds* (2012).
- **Домашна задача:** Раскажи кратка приказна според концептот: *Си беше еднаш...*

III СТРУКТУРАТА ВО 3 ЧИНА

- Сценаристички графикон. Визуелно објаснување на драмската структура во филмското сценарио.
- Поделба на драмската ситуација во чинови (почеток, средина и крај).
- Кои се основните три чина, што претпоставува секој од нив и какви елементи и техники содржи?
- Карактеристиките на Чин 1 – Експозиција, Чин 2 – Главна Тензија, Чин 3 – Резолуција. (Примери)
- **Домашна:** Секој од студентите да одбере по еден краток игран филм и да го разложи по чинови.

IV УМЕТНОСТА И ЗАНАЕТОТ НА СЦЕНАРИСТИКАТА

- Дефинирање на тема и идеја (порака). За што се работи и што сакаме да кажеме со приказната?
- Зависноста меѓу креирање на визуелен филмски јазик за краток игран филм и универзалната драматургија.
- Што се подразбира под драмска структура во едно сценарио за краток филм?
- Кои се есенцијалните, неодминливи, елементи во секоја драмска приказна?
- Улогата и принципите на секој од нив: конфликт, заплет, перипетија, расплет, кулминација (климакс), пресврт, итн.

- Останати сценаристички елементи: иницирачки инцидент, драмска иронија, криза на одлука, рекламирање на иднината, засадување и исплата, итн.

V СЦЕНАРИСТИЧКИ ТЕХНИКИ

- Проекција и дискусија. (*Црвениот Балон* – Албер Ламори; 1956).
- Како се развива дејството во филмот. Како се гради експозиција, а како резолуција.
- Што се иницирачки инциденти во филмското сценарио и која е нивната улога.
- Ескалација. Градење конфликти и перипетии.
- Протагонист, антагонист, видови на конфликт.
- **Домашна работа:** Да се откријат и напишат основните драмски елементи во филмот *Црвениот Балон*.

VI ГЛАВЕН ЛИК

- Развој на дејство преку главен лик. Психологија на карактери.
- Претставување и разработка на главни ликови.
- Психологија и драматургија. Студии за карактерот.
- Енеаграм на личности. (Девет типа на карактери).
- Екстернизирање на внатрешното.
- Активност на јунакот, причинско последични настани и акции.

VII ГЕНЕРИРАЊЕ ИДЕИ

- Моќта на неизвесноста (тензија).
- Пет точки на пресврт.
- Дијалог, визуализации, драматургија на звук, драмски сцени.
- Визуелно пишување.
- Работа на час: Презентации на три актовската поделба.
- Концептот на *Сака* и *Треба* кај секој филмски протагонист.

- **Домашна задача:** Што е *Сака*, а што *Треба* кај вашиот филмски херој.

VIII РАЗВОЈ НА СЦЕНАРИО

- Инспирација. Патот до откривање на вистинската идеја кај почетниците сценаристи.
- Сценарио поттикнато од љубов, омраза, страв или срам.
- Можни теми базирани врз една единствена драмска ситуација.
- Кратки филмови со не повеќе од тројца глумци и реализирани на една локација.
- Проекција на филм и дискусија. *Туилериес* (2006) – Браќа Коен.
- **Домашна:** Секоја од студентите да креира по два фиктивни филмски карактери и да го образложи нивниот однос.

IX ПРВИ ДРАФТОВИ

- Анализа на главните ликови. Контраст, однесување и психологија на фиктивни карактери. Што е *сака*, а што е *треба*, во секој од нив?
- Позиционирање на главните и споредни ликови во (структурно искреирани) драмска ситуација.
- Пишување краток синопсис. Дискусија.
- Пишување на дијалог, дијалогски техники, подтекст.
- Прва верзија (драфт) на сценарио – анализа, примери.
- **Домашна задача:** Финализирање на прва верзија на синопсисот.

X СЕСИИ ЗА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ОДБРАНА НА СЦЕНАРИЈАТА ЗА КРАТОК ИГРАН ФИЛМ

- Brainstorming дискусии.
- Поединечни и групни консултации.
- Проекција на краток игран филм.
- Како се брани сценарио пред фестивалска комисија?

- Завршни оценки и заклучоци пред сценариото да биде готово.
- Презентација на кратка филмска приказна и синопсис пред комисија составена од професори на ФДУ.
- **Домашна задача:** Финализирање на оригинално сценарио за краток игран филм.

Избор на краткометражни филмови:

- *A Corner in Wheat* (1909) - D. W. Griffith (првиот краток филм)
- *The Red Balloon* (1956) - Alber Lamorise
- *Early Birds* (2012) - Jeroen Bogaert
- *Paris, je t'aime; Tuileries* (2006) - Coen Brothers
- *10 минути* (2002) - Амед Имамовиќ
- *Second Act* (2008) - Olmo Omerzu
- *Ten Minutes Older; The Cello & The Trumpet* (2002) - колекции

Препорачана литература:

- *The Seven minute Screenplay* - Pavel Jech and Mary Angiolillo.
- *The Definitive Guide to Screenwriting* - Syd Field.
- *Screenplay: The Foundations of Screenwriting* - Syd Field.
- *Tools of Screenwriting (A Writer's Guide to the Craft and Elements of a Screenplay)* - David Howard and Edward Mabley.
- *Story: Style, Structure, Substance, and the Principles of Screenwriting* - Robert McKee.
- *Dialogue: The Art of Verbal Action for Page, Stage, and Screen* - Robert McKee.
- *The Secret Language of Film* - Jean Claude Carrière.
- *Screenplay for Film and TV* - Lewis Herman.

Димитар Банов (МФА)